

<http://www.nol.hu/cikk/153585/>

A passió nem az antiszemita ké!

NOL • [Munkatársunktól](#) • 2004. április 5.

Nagy szomorúsággal olvastam öt kiváló keresztény értelmiségi "óvását" Mel Gibson A passió című filmjétől. Jó egy évtizedig filmkritikusként dolgoztam, s időnként képviselővé választásom óta is gyakorolom ezt a műfajt. E hosszú idő alatt annyit megtanultam, hogy a vitatott filmek kiátkozása helyett bölcsebb dolog egyénileg jegyzett kritikában elemzést adni róluk. Kivált, ha valakinek olyan nagyszerű tolla van, mint az aláíróknak. A petíciók nemcsak költségvetési viták, hanem filmek és teológiai kérdések eldöntésére is alkalmatlanok.

Ez volt a véleményem a konzervatív egyházi körök által támadott Krisztus utolsó megkísértése című amerikai film esetében is, s ezt gondolom most is, amikor a progresszív oldalról támadják A passiót. Ilyen átütő sikerfilmek esetén erkölcsi kötelességünk felnőtt módra érvekkel és ellenérvekkel orientálnunk a közönséget. Egy világszenzációnak számító film esetében abszurd dolog "médiakalandorsággal" vádolni a mű magyarországi bemutatását. Vitassuk meg nyilvánosan a filmet, bízva abban, hogy a néző éppoly értelmes ember, mint mi, az "értő értelmiségiek".

Mivel Endreffy Zoltán és társai nem vállalkoznak az elemzésre, tartalmi kérdésekben vitatkozni sem tudok velük. Csak röviden jelzem, hogy meggyőződésem szerint a film nem vádolja úgy általában a zsidóságot Jézus meggyilkolásával. Már csak azért sem, mert világossá teszi, hogy Jézus Krisztus, Szűz Mária, Szent Péter és a Mester valamennyi tanítványa zsidó volt, s mozgalmuk a zsidó hagyományokból indult. (A filmben nem is keresztény, hanem eredeti héber nevükön szerepelnek.) A keresztút során pedig láthatjuk, hogy a szegény jeruzsálemi zsidók is rokonszenveztek az agyonkínzott Jézussal. Olyan országban, ahol az adventi fakesztek Krisztust "parthus hercegként" ünnepezték és Máriát nagy példányszámú lapok magyarnak hazudják, ennek a ténynek a megerősítése az antiszemitizmus látványos cáfolata. A tudós teológusok szerintem abban is tévednek, hogy Jézus haláláért nem kereshetünk "emberi felelősöket". Egyet (Júdást) maga Jézus is egyértelműen megnevezett: "jaj annak az embernek, aki elárulja az Emberfiát" (Máté 26,24.). Jézust a vallási türelmetlenség és a nyers birodalmi érdek adta halálra. Mindkettő virulens ma is más vallásokban és új birodalmakban: már csak ezért is hatásos a történet. A film legkegyetlenebb figurái egyébként azok a római katonák, akiknek a szadizmuson kívül semmilyen hitük sincs.

Csak ismételni tudom azt, amit egy másik lap hasábjain már leírtam. Súlyos hibának érezném, ha ezt a sokakat felkavaró filmet odaajándékoznánk az antiszemita kéknak, a szélsőjobboldalnak. Mel Gibson filmje kétségkívül a plazák és a multiplexek közönségének készült. De a plazák és multiplexek közönsége másfél évtizede velünk él, s azóta ilyen filmek alkotják szellemi táplálékát. Ne tegyünk úgy, mintha csak most szembesülnénk ezzel. A filmet minden érvelés nélkül kiátkozó petíciók csak arra alkalmasak, hogy még több nézőt toborozzanak, s mellesleg veszélyesen relativizálják az antiszemitizmus súlyos vádját.

Hegy Gyula
országgyűlési képviselő (MSZP)

